

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

159. An Hispani, Siculi, &c. existentes extra Regna Hispaniarum, & Siciliae
possint sumere per alios Bullam Cruciatæ, & ejus privilegiis frui, secluso
privilegio edendi lacticinia? Et docetur ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Ref. 11. in
fine, & in
Ref. 212.
etiam in
fine.

præstare. Patet consequentia, quia cum Indulgentia sit stricti iuris, in propria sua significatione sunt verba eius accipienda, & secundum ius; sed nomine Confessarii proprie intelligitur Sacerdos habens facultatem confitendi à iure, vel ab homine; ergo cum huic duntaxat concedat Pontifex in Bulla facultatem impendendi Indulgentiam, nullus alius præter Sacerdotem id poterit præstare.

2. Verùm his non obstantibus affirmatiuam sententiam, me consulente & impellente, ne timeant in praxim deducere non solum Clerici tonsurati, sed etiam laici, si Sacerdos tamen non adsit, & ita hanc opinionem præter Ioannem Valerum, quem citauit in 1. p. tract. 11. resol. 106. tenent DD. quos citat & sequitur Trullenck in Bull. Cruc. lib. 1. §. 7. cap. 7. dub. 19. numero 6. ubi sic ait. In absentia Sacerdotis hanc Indulgentiam in mortis articulo probabile est applicare posse etiam simplicem tonsuratum. Ratio est, quia absolutio & remissio pœnæ, quæ fit per Indulgentiam, non est absolutio à peccatis, nec ab ea dependens, neque requiritur quod concedens Indulgentiam aut eam executioni mandans, sit Sacerdos, vt communiter DD. Quare sicut in tali articulo potest primò tonsuratus à censuris absolueri, ita & applicare hanc Indulgentiam, qui quoad hunc effectum latè dicitur Confessarius, quod si in tali articulo nec Clericus haberi possit, existimat Nauar. posse laicum Indulgentiam hanc applicare. Pia quidem sententia, & propter tanti Doctoris auctoritatem probabilis, & quæ si non potest prodesse, saltem obesse non poterit. Ita Trullenck. Et hanc sententiam ex Theologis Societ. docet etiam Reginald. tom. 1. lib. 6. cap. 13. num. 157. Vnde hæc opinio fati remanet probabilis aduersus Ludou. de la Cruz ubi supra.

Ante hoc alibi nihil dixit, sed postea in Ref. quæ hic est inf. in tr. 5. Ref. 38. cursum in fine.

3. Notandum est tamen hic obiter vnum notabile, quod nescio an alibi à me adnotatum sit, nempe quod aliquando hæc Indulgentia in articulo mortis in casu licet raro, videtur posse applicari absenti, videlicet si Parochus postquam Vnctionem Extremam contulit penitenti agrotanti, oblitus est hanc applicationem, & infirmus iam iam moritur, nec potest Parochus eum adire, poterit è domo sua infirmo tali absenti applicare Indulgentiam, quia si hæc potest applicari extra confessionem infirmo, qui nullum signum dederit contritionis, nec huius applicatio dependet ab absolutio- ne sacramentali & ex alio cap. hic est capax Indulgentiæ, eo quod supponimus esse in statu gratiæ constitutum per Confessionem, quod mirum si in tali casu possit applicari in absentia, sicut etiam absens à censuris absolui, præsertim cum nulla scientia, nec formalis petitio, requiratur ex parte eius, cui est hæc Indulgentia applicanda, ergo, &c. Et ita hanc sententiam docet Trullenck ubi supra in Bulla Cruc. lib. 1. §. 7. cap. 2. disp. 19. n. 7.

RESOL. CLIX.

An Hispani, Siculi, &c. existentes extra Regna Hispaniarum & Sicilia, possint sumere per alios Bullam Cruciatæ, & eius privilegia frui, secuso privilegio edendi laeticinia?

Et docetur Regulares virtute Cruciatæ posse absolui à peccatis mortalibus, & censuris non reseruatæ à quocumque Confessorio seculari, vel Regulari approbato ab Ordinario, vel à deputato à Pralato sua Religionis. Ex p. 9. tract. 6. & Misc. 1. Ref. 10.

Pro cõfetto in hac Ref. vsque ad §. vii. in Ref. seq. & in to.

§. 1. Non desunt aliqui, qui sententiam affirmatiuam probabilem existiment; & ita nouissimè docet doctus Pater Quintanaduénas in Theolog. moral. tom. 1. tract. 8. singul. 4. num. 8. ubi sic asserit:

[Dicendum est, probabile esse, quemlibet Sacerdotem, vel adstrictum Horis Canonis, subditum Regis Hispaniæ, vti possit prædicta compositione, & gaudere Bullæ priuilegiis, excepto laeticiniorum, & eorum esu, etiam si existat extra Hispaniæ Regna, & extra illa commoretur, dummodo alius pro prædicto Bullam in Hispania accipiat. Primò, quia in ipsa Bulla laeticinia solum excipiuntur; seu arcentur à priuilegiis vescendi ouis, & laeticiniis, atque etiam carnibus de vtriusque Medici consensu, ij, qui extra Regna hæc commorantur. Item, inquit Pius V. in Bulla relata, vt dicto biennio durante intra ipsa Hispaniarum Regna, & non extra, carnibus de consilio vtriusque Medici, temporibus ieiuniorum totius anni, etiam quadragesimalium vesci, ac pro eorum libito ouis, & laeticinis, &c. ergo relicta priuilegia poterunt illis prodesse, cum exceptio, seu casus exceptus fuerit regulam in contrarium, l. Nam, quod liquide, §. fin. primo responsio, ff. de penul. l. Quasi sum, §. Idem respondit, & ibi Gloss. verbo, Non potest, ff. de fund. in fruct. c. 2. de coniugio leproso. Menochius de arbit. l. 1. q. 30. num. 4. Surdus conf. 303. nu. Cardinalis Seraphinus Rot. & Rom. decis. num. 7. Farina. prax. p. 4. conf. 65. num. 74. & apud eum decis. 31. n. 10. Rota, Romana.

2. Confirmatur: quia, vt Vegha supra, & alij Doctores docent, idè prohibetur hoc extra Hispaniam, quia scandalum oriretur, cum publice fiat apud exteros: sed nullum oritur ex hac compositione, cum secretò fiat, & in conscientia foro tantum: ergo licet potest.

3. Probatur secundò: quia ad indagandam vim legum, & priuilegiiorum, causa finalis diligenter inspicienda est, iuxta vtriusque iuris Doctores, in 1. Form. de furtis. Vnde communis Iurisperitorum, & Theologorum statuit, quod cessante causa finali legis in totum, cessat ipsa lex. Sic Alphonsus à Castro, Syluester, Suarius, Azorius, Couarruias, Aragonius, Gutierrez, Salas, & alij apud Bonacinam de leg. disp. 1. q. 1. part. 10. §. 1. num. 1. & 2. & de priuilegiis docet ipse cum aliis d. 1. de priuileg. quest. 3. part. 8. §. 2. num. 4. Iud. causa finalis, seu finis præcipuus concessionis Cruciatæ, & compositionis, est subsidium Regi Catholico pro belli expensis impensum; vel à suis subditis, vel ab aliis; qui tamen ad eundem Regis Regna declinent: ergo, licet extra Hispaniarum Regna commorentur, dummodo sint vassalli, seu subditi Regis Catholici, non est, cur Cruciatæ priuentur: æque enim finis concessionis persistit, siue ij existentes in Hispania, siue extra illam, in subsidium belli contribuant. Ita Quintanaduénas, & ante illum aliqui veteri docti ex Societate, teste Castro Palao 2. 4. 17. 21. disp. vnic. p. 1. 2. num. 4. sic aiente: [Non desunt graves Doctores, Pater Bonauentura, Ioan. Chacon, Ioan. de Salas in Manuscriptis, qui improbabile non reputant, Bullam prodesse Hispanis extra Hispaniam existentibus, si alius pro ipsis Bullam suscipiat; quia finis principalis Bullæ est subsidium pecuniarium factum molto Regi pro expensis belli contra infideles. Quod verò fiat personaliter, & presencialiter in illis Regnis, vel interposita persona, parum videtur referre.]

4. Sed ipse meritò ibi profus refellit hanc opinionem, tanquam aduersam priuilegij verbis, quæ solum expriment, habitantes in Regnis Philippo subiectis, vel ad ea declinantibus; aliàs non solum Hispani, sed etiam omnes frui Bulla possent, si aliquis in Hispania Bullam pro ipsis susciperet, quod credendum non est. Non enim est intentio Pontificis, vt noster Rex pecuniam ab illis accipiat, qui nec ratione domicilij, nec transeuntis habitationis illi subiciuntur. Hanc etiam sententiam, præter Palaum, sustinet cõcius meus petentissimus, & amicissimus Pater Bardi in Bulla Cruc. p. 17. 2. §. 2. n. 16. qui citat Ludouic. à Cruz, & Riccium.

Ad præcipuum verò argumentum Patris Quintanaduenas, respondeo, quòd quamvis finis huius Di-

6. Notandum est hic obiter, cum sermo incidit de Bulla Cruciatæ, Patrem Quintanaduenas tract. 3. de Bulla Cruciatæ docere ex pluribus rationibus, contra Eminentissimum Dominum meum de Lugo, Regulares non posse absolui virtute Cruciatæ à peccatis mortalibus non referatis: vnde numer. 14. sic ait: [Sed si obiicit, ex re late sententia sequi, posse quemlibet Regularem absolui virtute Cruciatæ ab omnibus iis peccatis, & censuris à quocunque Confessore sæculari, vel Regulari approbato ab Ordinario loci, vel à Præfato Regulari ipsius penitentis, à quibus potest absolui à Confessario deputato pro audiendis aliis Regularibus hinc domus; admitto, id sequi, & teneri à viris doctis] Ita ille. Sed opinionem Eminentissimi de Lugo defendit mordicus Pater Bardi ubi supra, c. 5. sect. 2. §. 4. c. 2. §. 2. Ergo autem utramque sententiam probabilem esse puto.

RESOL. CLX.

An gratiæ & Indulgentiæ Bullæ Cruciatæ possit quis frui extra Regna, ubi Bulla non publicatur? Et an doctrina huius Resolutionis extendatur ad esum carnis, & lacticiinorum; vel hoc Indulgentium concedatur tantum commemorantibus in Regnis Hispaniarum, & non extra? Ex parte 1. tract. 11. Resolutione 1.

Respondere affirmatiuè: & ita, accipiens Bullam in Sicilia, si postea à Romam se transferat, potest ibi eligere Confessarium ad obtinendam absolutionem à referatis, & aliis censuris concessis in dicta Bulla, & frui aliis indulgentiis. Ita ex Rodriguez docent Fernandez in exam. Theol. mor. p. 3. c. 9. §. 2. num. 3. & Vega in sum. tom. 1. c. 4. §. 3. & tom. 2. c. 7. cas. 17. in §. 1. c. 14. c. 15.

1. Notandum est tamen, hanc doctrinam non extendi ad esum carnis, & lacticiinorum; nam hoc indubium, ut apparet ex verbis Bullæ, conceditur tantum commemorantibus in Regnis Hispaniarum, & non extra. Ita Villalob. in sum. tom. 1. tract. 17. in vit. num. 3. & cas. 4. Henriquez lib. 1. c. 14. n. 1. in Glossa, lit. D. & alij communiter.

RESOL. CLXI.

An qui proficiunt extra Regna Hispaniarum, vel Sicilia, breui tamen reuersurus, possit vti privilegio Bullæ Cruciatæ circa esum onorum, & lacticiinorum? Et difficultas est in hoc dubio, quoniam dicitur statim reuersurus, ut illo medio tempore possit extra Regna Hispaniarum edere virtute Cruciatæ oua, & lacticiinorum? Et pro firmata doctrina prædictæ questionis queritur, an Mediolanensis in oppido, ubi viget ius commune, possit vesci carnis quatuor primis diebus Quadragesimæ ex eo quod Mediolani licet ex consuetudine vesci carnis his diebus? Et docent Castellani per Lusitaniam transuentem posse more sua patria intestinis vesci diebus Sabbathi, que in

Lusitania non permittuntur. Ex p. 5. tr. 14. & Misc. a. Ref. 20.

§. 1. Negatiuè videtur respondendum ex his; quæ ego adduxi in part. 1. tract. de Bulla Cruciatæ, resol. 1. vbi firmavi ex textu ipsius Bullæ, privilegium Bullæ circa esum lacticiinorum esse locale; cum clarè dicatur in dicta Bulla illam fumentes non posse edere oua, & lacticiinorum extra Regna Hispaniarum, vt nouissimè etiam docet Trullenchus in expositione Bullæ lib. 1. §. 1. dubium 5. numero 4. vide etiam Molfesum in summa, tom. 1. tract. 19. cap. 4. num. 59.

2. Sed his non obstantibus affirmatiuam sententiam docuit olim publicè in Collegio Panormitano Pater Bernardinus Piccinus, Societatis I. E. S. V. vti quidem doctissimus, de cuius tamen probabilitate ego dubitavi in 4. part. tract. 4. resol. 190. Nunc verò re maturius considerata, ad instantiam Illustrissimi viri, puto hanc sententiam probabilem esse, & secluso scandalo, tutam in praxi. Nam in iure statim reuersurus dicitur præsens, & abesse non dicitur, qui breui est reuersurus, vt patet in l. postlimini, §. captiuus, & l. nihil ff. de captiuis, & postlimin. reuers. ex l. 3. ff. de dinort. ex cap. diuortium, de ponit. distinct. 1. cum aggregatis per Rebuffum, de priuileg. Schol. priuileg. 23. per totum, & per Gonzalez in regul. §. Cancell. gloss. 43. num. 5. quod etiam clarè probatur ex Concilio Trident. sess. 23. cap. 1. de reform. vbi hæc verba habentur. Quoniam autem qui aliquantisper tantum absunt, ex veterum Canonum sententia non videntur abesse, quia statim reuersuri sunt, sacrosancta Synodus, &c. Cum igitur in nostro casu, qui proficiunt extra Regna Hispaniarum, breui sit reuersurus, non dicitur absens, sed moraliter præsens in dictis Regnis, ideo potest privilegio Bullæ vti, oua edendo & lacticiinorum, secluso scandalo. Facit etiam ad roborationem prædictorum id, quod colligitur ex l. quæstum, §. fin. ff. de leg. 3. & l. si ita, ff. eod. rit. quod qui breui tempore residet in loco, non dicitur moraliter in eo esse, quod etiam docet Baldellus tom. 1. l. 5. disp. 32. n. 23.

3. Confirmatur etiam prædicta sententia ex auctoritate Doctorum ubi infra, & Thomæ Sanchez de matr. tom. 1. l. 3. disp. 18. num. 7. vbi ponit hunc casum. Mediolani licet ex consuetudine vesci carnis quatuor diebus Quadragesimæ, Queritur an Mediolanensis in oppido, ubi viget ius commune, possit his diebus iuxta sui domiciliij vsuam carnes edere, & non ieiunare? Et respondere affirmatiuè, quia, ait ille, licet hoc privilegium videatur locale, solòque cohærens, est vtique tale in hoc sensu, vt eo gaudeant, non tantum ibi quoque modo existentes, sed etiam qui iure habentur pro præsentibus, ibique existentibus, quales sunt, qui breui tempore absunt citò reuersuri, eo quod illic domicilium habeant. Ita Sanchez, qui ex prædicta ratione à fortiori nostram sententiam doceret, quæ etiam confirmatur ex opinione Michaëlis de Palatio in 4. sent. disp. 15. disput. 8. post. 6. conclus. fol. 126. ver. At verò. Fagundez pr. 4. lib. 1. cap. 7. num. 11. Medina in 1. 2. quest. 96. art. 5. ad fin. vbi docent, Castellani per Lusitaniam transuentem posse more sua patria intestinis vesci diebus Sabbathi, que in Lusitania non permittuntur. Et hanc opinionem probabilem putat Layman. l. 1. tr. 4. cap. 12. n. 3. & notissimè Bossius de Sublæo sect. 4. cas. 18. n. 64.

4. Sed adhuc manet difficultas in hoc dubio, quoniam dicitur statim, & breui reuersurus, vt illo medio tempore possit extra Regna Hispaniarum edere virtute Cruciatæ oua, & lacticiinorum? Pater Piccinus ubi supra in lectura manuscripta Bullæ Cruciatæ §. 5. num. 77. putat in tali casu licere vesci lacticiinis, qui intra semestre sit in Hispaniam, vel Siciliam rediturus. Sed

Quæ hic est Ref. antea dicens, & quasi per transitum in alia eius prima nota

Quæ nunc hæc sequitur, & in t. 9. tract. 7. Ref. 105. §. 1. prope fin. à veris. Vnde ego.

Sup. hoc inf. in tr. 6. Ref. 47. in princ. & in Ref. 48. §. 1. in princ. & §. vi.

Sup. hoc in Ref. 1. not. præterita in fin. & in 2. in eisdem §. & in tom. 6. tr. 2. Ref. 21. in fine.

IN A
nna
II. IV. V
VI